

Uplatnenie absolventov stredných a vysokých škôl v Českej a Slovenskej republike na trhu práce

Application of Grammar and High School Scopers in the Czech and Slovak Republic in The Labor Market

Štefan Bugri¹, Emília Pribišová², Jozef Kutarňa³

¹Vysoká škola Karla Engliš, a.s. Brno

²Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. Bratislava

³Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. Bratislava

Recenzent/Review: prof. PhDr. František Varadzin, CSc.

Vysoká škola sociálneho správania, Institut celoživotného vzdelávania Havířov

Submitted/Odoslané: 18. 06. 2017

Accepted/Prijaté: 03.07.2017

Abstrakt: Príspevok je zameraný na výskumnú časť, ktorá spočíva v zistení úspešnosti, resp. neúspešnosti zamestnania sa absolventov na trhu práce. Súčasne sme mali záujem identifikovať hlavné príčiny neúspešnosti uplatnenia sa absolventov na trhu práce v ČR a SR. Zamerali sme sa na základné možnosti poskytované zvlášť zo strany Českej a Slovenskej republiky pri riešení danej situácie a na základe analýzy zistených skutočností sa snažíme predložiť odporúčania pre prax.

Trh práce je miestom, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú reprezentujú uchádzači o zamestnanie. Predmetom kúpy a predaja však nie sú jednotlivé osoby, ale ich

pracovná sila. Trh práce na jednej strane predstavuje ponuku pracovných miest, trh pracovných príležitostí a na druhej strane ponuku pracovných síl.

Politika zamestnanosti je súčasťou hospodárskej politiky každej krajiny. Jej cieľom je dosiahnuť rovnováhu medzi ponukou a dopytom po práci. Hlavným cieľom politiky zamestnanosti je usmerňovať mechanizmus trhu práce tak, aby sa udržala vysoká zamestnanosť a aby sa podporoval ekonomický rast. Zdravý vývoj každej ekonomiky by popri ekonomickom raste mal so sebou prinášať prijateľnú mieru nezamestnanosti, resp. prirodzenú mieru nezamestnanosti.

Osobitnou kategóriou uchádzačov o zamestnanie, resp. nezamestnaných, je

kategória absolventov škôl či už stredných alebo vysokých. Vzhľadom na to, že sú to občania bez odbornej praxe, štát vytvára osobitné podmienky pre možnosti uplatnenia sa absolventov škôl na trhu práce najmä prostredníctvom úradov práce. Medzinárodná organizácia práce poukazuje na to, že situácia zamestnanosti mladých ľudí je čoraz horšia, nakoľko u tejto skupiny je trikrát pravdepodobnejšie, že budú nezamestnaní v porovnaní s uchádzačmi s väčšou odbornou praxou.

Kľúčové slová: absolvent, uchádzač o zamestnanie, nezamestnanosť, trh práce, komparácia.

Abstract: The contribution is to focus on the ability of the fresh graduates to find a work on the Labor market. At the same time we wanted to identify the main causes of the failure to adapt on the Slovak and Czech Labor market. We focused on the basic possibilities, which help to solve the situation, provided by the Slovak and Czech Republic and on the behalf of the analysis of the findings we are trying to provide recommendations for practice.

The labor market is a place where meets the demand for labor on the part of potential employers with an offer of work that represent jobseekers. The object of buy and selling, however, are not individuals but their labor. Labor market on the one hand is the offer of jobs,

marketing jobs, and on the other hand, labor supply.

Employment policy is part of the economic policies of each country. Its aim is to achieve a balance between supply and demand for labor. The main goal of employment policy is to direct the mechanism of the labor market so as to maintain high employment and to promote economic growth. The healthy development of each economy would be in addition economic growth brings with it an acceptable unemployment rate, natural rate of unemployment.

Special category of the jobseekers is the category of graduates of schools. They are not citizens without professional experience, the state creates special conditions for the redemption options are graduates of schools in the labor market, especially through employment offices. International Labour Organisation points out that the situation of youth employment is becoming increasingly worse, since in this group are three times more likely to be unemployed compared with tenderers with greater professional experience.

Key words: Graduate jobseekers, Unemployment, Labor Market comparisons.

ÚVOD

Nie všetci študenti nastúpia do svojho prvého zamestnania hneď po ukončení strednej či vysokej školy. Niektorí chcú využiť posledné prázdniny, vycestovať do zahraničia alebo sa im nájsť prácu jednoducho nedarí. Absolventom školy je v súlade s ust. § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. v platnom znení (ďalej len zákon o službách zamestnanosti) občan mladší ako 25 rokov veku, ktorý skončil sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a nezískal svoje prvé pravidelné platené zamestnanie.

Absolvent a evidencia na úrade práce

Absolvent, ktorý má záujem po ukončení štúdia hľadať si zamestnanie s pomocou úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má možnosť požiadať o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie na úrade, v ktorého územnom obvode má trvalý pobyt (ust. § 34 zákona o službách zamestnanosti).

Ak požiada o zaradenie do siedmich kalendárnych dní odo dňa skončenia sústavnej prípravy na povolanie, zaradí sa do evidencie uchádzačov o zamestnanie odo dňa skončenia sústavnej prípravy na povolanie. Ak požiada neskôr, bude zaradený dňom osobného podania písomnej žiadosti.

Kedy má absolvent požiadať o zaradenie do evidencie

Bezprostredne po ukončení školy je výhodné sa do evidencie úradu práce prihlásiť len absolventom vysokých škôl.

Absolventi stredných škôl majú nárok na posledné prázdniny až do konca augusta, čo znamená, že môžu napr. brigádovať, užívať si posledné voľno a rodičia majú nárok na prídavok na dieťa a daňový bonus v súlade so zákonom o dani z príjmov. Ak absolvent strednej školy o zaradenie do evidencie úradu práce požiada, všetky tieto výhody stráca a v prípade, že mu úrad práce nájde vhodné pracovné miesto, môže ho vlastne ešte v ten deň, v ktorý ho zaradí do svojej evidencie, aj zamestnať.

Často absolventi SŠ žiadajú o zaradenie do evidencie uchádzačov hneď v júni, pretože si myslia, že nárok na podporu im vznikne po šiestich mesiacoch evidencie na úrade práce.

Evidencia na úrade práce a zdravotné poistenie

Absolvent, ktorý je zaevidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie, neplatí poisťné na zdravotné poistenie, platiteľom poisťného je štát [ust. § 10 ods. 6 písm. d) zákona č. 273/1994 Z. z. v platnom znení, ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“].

Ak sa nestihne zaevidovať na úrade práce do siedmich kalendárnych dní od

skončenia sústavnej prípravy na povolanie, za obdobie, počas ktorého nebol študentom a nebol ani evidovaný na úrade práce, je povinný si zdravotné poistenie zaplatiť sám v pobočke zdravotnej poisťovne, ktorej je poistencom podľa miesta trvalého bydliska.

Nezamestnanosť absolventov stredných a vysokých škôl v SR a v ČR

Ústav informácií a prognóz školstva na základe podkladov Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny a štatistických zisťovaní vyhodnocuje

informácie o aktuálnom vývoji nezamestnanosti absolventov stredných škôl. Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) sa okrem iných oblastí zaoberá zberom, analýzou a vyhodnocovaním nezamestnaností absolventov vysokých škôl.

V nasledujúcich prehľadoch podľa údajov získaných na Ústredí úradu práce a sociálnych vecí SR a Úradu práce v ČR je vyhodnotený prehľad o dĺžke nezamestnanosti absolventov stredných a vysokých škôl v SR a v ČR za roky 2013 – 2015.

Prehľad o dĺžke nezamestnanosti absolventov stredných a vysokých škôl v SR za rok 2013

Tabuľka č. 9

evidencia nezamestnanosti	SPOLU	SŠ vzdelanie	VŠ vzdelanie
do 6 mesiacov	25 876	17 388	8488
7 - 12 mesiacov	2 157	1 888	269
13 mesiacov a dlhšie	5 595	4593	1002
SPOLU:	33 628	23 869	9759

Prehľad o dĺžke nezamestnanosti absolventov stredných a vysokých škôl v SR za rok 2014

Tabuľka č. 10

evidencia nezamestnanosti	SPOLU	SŠ vzdelanie	VŠ vzdelanie		
			I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
0 - 3 mesiace	4 603	3 765	234	602	2
4 - 6 mesiacov	12 211	11 043	409	759	0
7 - 9 mesiacov	4 596	928	463	3 204	1
10 - 12 mesiacov	839	737	52	50	0
13 - 18 mesiacov	3666	3 498	79	89	0
19 - 24 mesiacov	473	71	66	336	0
nad 24 mesiacov	29	21	3	4	1
SPOLU:	26 417	20 063	1306	5 044	4

Prehľad o dĺžke nezamestnanosti absolventov stredných a vysokých škôl v SR za rok 2015

Tabuľka č. 11

evidencia nezamestnanosti	SPOLU	SŠ vzdelanie	VŠ vzdelanie		
			I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
0 - 3 mesiace	3 946	3 134	230	582	0
4 - 6 mesiacov	8 922	7 859	347	712	4
7 - 9 mesiacov	3 535	690	371	2 471	3
10 - 12 mesiacov	538	462	42	34	0
13 - 18 mesiacov	2 145	2 035	56	54	0
19 - 24 mesiacov	286	42	55	189	0
nad 24 mesiacov	8	6	1	1	0
SPOLU:	19 380	14 228	1102	4 043	7

Prehľad o dĺžke nezamestnanosti absolventov stredných a vysokých škôl v SR za rok 2016

Tabuľka č. 12

evidencia nezamestnanosti	SPOLU	SŠ vzdelanie	VŠ vzdelanie		
			I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
0 - 3 mesiace	11 927	10 315	474	1 136	2
4 - 6 mesiacov	5 475	881	609	3 984	1
7 - 9 mesiacov	679	579	63	37	0
10 - 12 mesiacov	405	343	26	36	0
13 - 18 mesiacov	2 073	1 628	110	334	1
19 - 24 mesiacov	1	0	1	0	0
nad 24 mesiacov	8	4	4	0	0
SPOLU:	20 568	13 750	1287	5 527	4

Prehľad počtu absolventov škôl v evidencii úradu práce ČR podľa kategórií vzdelania k 30.9.2014

Tabuľka č. 13

vzdelanie	spolu	z toho: dlhšie ako 5 mesiacov
SŠ	13 062	2 620
VŠ I. stupňa	2 980	591
VŠ II. stupňa	4 099	624
VŠ III. stupňa	118	31
Absolventi spolu:	20 259	3 866

**Prehľad počtu absolventov škôl v evidencii úradu práce ČR podľa kategórií vzdelania
k 30.9.2015**

Tabuľka č. 14

vzdelanie	spolu	z toho: dlhšie ako 5 mesiacov
SŠ	10 021	1 453
VŠ I. stupňa	2 369	417
VŠ II. stupňa	3 574	453
VŠ III. stupňa	78	15
Absolventi spolu:	16 042	2 338

**Prehľad počtu absolventov škôl v evidencii úradu práce ČR podľa kategórií vzdelania
k 30.9.2016**

Tabuľka č. 15

vzdelanie	spolu	z toho: dlhšie ako 5 mesiacov
SŠ	6 771	898
VŠ I. stupňa	1 814	335
VŠ II. stupňa	2 795	310
VŠ III. stupňa	50	7
Absolventi spolu:	11 430	1 550

Inštitút vypočítal absolventskú mieru nezamestnanosti (rátala sa podľa počtu nezamestnaných absolventov k 30. septembru) za roky 2010 až 2013 z údajov Ústredia práce a Ústavu prognóz. Na základe toho zostavil tieto rebríčky vysokých škôl:

Percentuálny podiel absolventov VŠ v SR evidovaných na ÚPSVaR

Tabuľka č. 16

P.č.	Názov vysokej školy	Druh VŠ	% absolventov VŠ na úrade práce			
			2010	2011	2012	2013
1.	Vysoká škola výtvarných umení	verejná	1,25	1,05	1,10	3,18
2.	Akadémia umení	verejná	1,55	3,51	2,27	5,42
3.	Vysoká škola múzických umení	verejná	2,77	3,45	3,74	5,97
4.	Slovenská technická univerzita	verejná	3,16	3,13	2,98	6,74
5.	Univerzita Komenského	verejná	4,17	4,75	3,93	6,83
6.	Akadémia policajného zboru	štátna	7,00	4,46	6,76	7,13
7.	Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety	súkromná	n/a	n/a	4,91	8,43
8.	Paneurópska vysoká škola	súkromná	5,80	6,28	5,55	8,47
9.	Ekonomická univerzita	verejná	5,59	7,81	4,79	8,69
10.	Slovenská zdravotnícka univerzita	štátna	5,46	12,27	7,85	9,80
11.	Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia	súkromná	20,00	12,50	9,81	9,84
12.	Žilinská univerzita	verejná	8,37	8,05	4,21	10,11
13.	Katolícka univerzita	verejná	7,36	5,04	5,57	10,36
14.	Univerzita sv. Cyrila a Metoda	verejná	6,54	8,30	5,85	10,47
15.	Univerzita Konštantína Filozofa	verejná	9,09	8,60	6,93	11,86
16.	Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie	verejná	5,20	3,61	3,35	11,92
17.	Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy	súkromná	8,85	11,06	4,22	12,05
18.	Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka	verejná	12,48	9,94	5,69	12,31
19.	Univerzita Mateja Bela	verejná	7,90	6,91	7,28	12,32
20.	Vysoká škola manažmentu	súkromná	8,10	6,71	1,71	12,46
21.	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika	verejná	8,24	9,64	7,93	12,57
22.	Trnavská univerzita	verejná	8,04	8,20	6,26	13,07

23.	Technická univerzita Zvolen	verejná	8,85	9,68	8,71	13,17
24.	Univerzita J. Selyeho	verejná	11,39	11,94	7,31	13,23
25.	Technická univerzita Košice	verejná	7,65	9,10	7,65	13,66
26.	Prešovská univerzita	verejná	11,43	11,86	8,36	14,34
27.	Slovenská poľnohospodárska univerzita	verejná	10,13	9,49	8,50	14,98
28.	Vysoká škola v Sládkovičove	súkromná	3,54	7,31	6,78	15,98
29.	Stredoeurópska vysoká škola	súkromná	6,67	11,47	9,48	16,07
30.	Vysoká škola bezpečnostného manažmentu	súkromná	9,27	11,75	7,63	18,47

Podľa INEKO si ľahšie prácu hľadajú absolventi z vysokých škôl s dlhšou tradíciou. Medzi vysoké školy s dlhodobo najnižšou absolventskou mierou nezamestnanosti patria najmä Slovenská technická univerzita, Univerzita Komenského a umelecké školy (VŠVU a VŠMU). Naopak, medzi školy s najvyššou absolventskou mierou nezamestnanosti patria viaceré súkromné školy.

INEKO zostavil rebríček aj na základe nezamestnanosti absolventov po viac ako roku od ukončenia štúdia, čo je súčasťou nasledujúcej tabuľky. Ukazuje sa, že miera nezamestnanosti meraná po viac ako roku od skončenia školy sa pohybuje na veľmi nízkych úrovniach, čo vypovedá o tom, že ak si aj absolvent nenájde prácu hneď (v priebehu pár mesiacov), tak väčšinou už do roka s tým problém nemá.

Ktoré vysoké školy majú v Českej republike najväčšie uplatnenie absolventov? Najčastejšie na úradoch práce sú evidovaní absolventi stredných odborných škôl, kde prácu nemôže nájsť až 29,3 %. Ďalšou početnou skupinou sú študenti vyšších odborných škôl, z ktorých neúspešne hľadá prácu takmer pätina. Ďalej je to každý desiaty čerstvý magister alebo inžinier, 6 % bakalárov, 5 % absolventov doktorandských študijných odborov a po 4 % gymnazisti a mladí ľudia so základným vzdelaním.

Najnižšiu pravdepodobnosť, že nebudú si môcť nájsť prácu, majú tí absolventi, ktorí vyštudujú gymnázium a po ňom vysokú školu. O niečo nižšia nezamestnanosť je napokon medzi bakalármi a magistrami.

Počet vysokoškolákov v Česku dlhodobo stúpa. Za posledných 14 rokov, teda za obdobie, počas ktorého úrad práce

poskytuje údaje, sa v niektorých odboroch zvýšil až päťnásobne. Podiel absolventov na úrade práce sa v rovnakom období ale nezvýšil, vo väčšine smerov sa dokonca znížil.

Najvýraznejší posun nastal v humanitných vedách. Zatiaľ čo množstvo absolventov sa zvýšilo cca päťnásobne, podiel absolventov, ktorí skončili na úrade práce, o percento klesol. Počet nezamestnaných absolventov humanitných odborov vzrástol od roku 2001 iba vo vedách a náukách o kultúre a umení (z 5,5 % na 7,6 %) a v právnych vedách a náukách (z 3,9 % na 4,6 %). V niektorých prípadoch je ale možné, že ľudia s vysokoškolským diplomom zastávajú prácu určenú prioritne pre stredoškolských absolventov, sú na svoju pozíciu prevzdelaní a môžu byť i frustrovaní z toho, že majú dobré vzdelanie, ale nie sú schopní si nájsť zodpovedajúcu prácu.

Z vysokých škôl odchádza na úrad práce 8 % študentov, súkromné vysoké školy sú pritom úspešnejšie než verejné. Bez práce je tesne po škole 6,8 % ich absolventov, z verejných škôl je to 8,2 %. Avšak zaujímavý je aj podiel externých študentov k denným študentom na verejných vysokých školách a na súkromných vysokých školách. Ak je podiel externých študentov vyšší, tzn., že ide o študentov z praxe, ktorí majú záujem

si zvýšiť vzdelanie a ktorých aj zamestnávateľa po ukončení štúdia preradia na adekvátnu prácu zodpovedajúcu ich vzdelaniu. Vyšší podiel externých študentov ku denným študentom majú prevažne súkromné VŠ, čo dokazujú aj štatistiky.

V Česku je miera nezamestnanosti mladých v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ podpriemerná, v lete 2014 dosiahla podľa Európskej komisie 16,9 %. Česká republika sa v rámci krajín EÚ dlhodobo pohybuje tesne pod európskym priemerom. Podľa informácií Českého štatistického úradu pravdepodobnosť nezamestnanosti osôb vo veku 15 – 34 rokov v dobe 3 – 12 mesiacov po ukončení štúdia sa od roku 2008, keď bola najnižšia (19,1 %), zvýšila. V roku 2010 sa vyšplhala na 30,8 %. Najmenšie problémy vstúpiť na trh práce majú vysokoškolskí absolventi, pravdepodobnosť nezamestnanosti sa u nich pohybuje okolo hranice 15 %. U osôb so stredným vzdelaním bez maturity sú hodnoty okolo 30 % a u osôb so základným vzdelaním stúpa pravdepodobnosť nezamestnanosti až ku hranici 80 %.

Národný ústav pre vzdelávanie zdôrazňuje, že i pri vysokých počtoch vyučených nezamestnaných absolventov je zo strany zástupcov zamestnávateľov trvale proklamovaný ich nedostatok.

Údaje o nezamestnanosti čerstvých absolventov sú ovplyvnené tým, že množstvo absolventov pokračuje v ďalšom vzdelávaní a tým vlastne znižuje hodnotu miery nezamestnanosti. V nasledujúcej tabuľke porovnáваме mieru nezamestnanosti absolventov a mladých ľudí so stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním v porovnaní veku (v rozpätí u stredoškolákov 15 – 24 rokov, u vysokoškolákov 20 – 29 rokov) ku

celkovému počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO) v ČR.

Z údajov VŠPS je viditeľná závislosť medzi úrovňou vzdelania a nezamestnanosťou. Najťažšie postavenie na trhu práce majú ľudia bez vzdelania a so základným vzdelaním, najlepšie sú na tom absolventi s vysokoškolským vzdelaním. Je jasné, že ťažšie postavenie majú mladí ľudia, pretože sú bez dostatočnej praxe a pracovných skúseností a ani nemajú vybudovanú stabilnú pozíciu v zamestnaní.

Miera nezamestnanosti mladých ľudí v roku 2014 a 2015 v ČR

Tabuľka č. 17

Vzdelanie	Zamestnaní	Nezamestnaní	Spolu	2015	2015	2014	2014
	(15-24)	(15-24)	(15-24)	MN (15-24)	MN (EAO)	MN (15-24)	MN (EAO)
Základné vzdelanie	23 801	13 905	37 706	36,90%	22,70%	32,40%	22,10%
Stredné odborné s výučným listom	103 263	10 339	113 602	9,10%	5,70%	14,00%	7,30%
Stredné odborné s maturitou	100 928	10 878	111 807	9,70%	3,60%	14,50%	4,60%
Gymnázium	20 893	2 751	23 644	11,60%	5,20%	11,20%	6,40%
Pomaturitné a nadstavbové	27 467	2 342	29 808	7,90%	3,30%	13,90%	4,60%
	Zamestnaní	Nezamestnaní	Spolu	MN (20-29)	MN (EAO)	MN (20-29)	MN (EAO)
Vyššie odborné vzdelanie	23 914	1 615	25 529	6,30%	3,70%	6,50%	4,00%
Vysokoškolské bakalárske	64 641	4 647	69 288	6,70%	3,80%	8,00%	4,90%
Vysokoškolské magisterské	103 986	5 212	419 198	4,80%	2,00%	6,90%	2,40%
SPOLU:	471 502	51 688	523 190	9,90%	5,00%	12,60%	6,10%

Zdroj: VŠPS

**Prehľad počtu absolventov VŠ evidovaných na úrade práce po ukončení VŠ v SR a po viac ako 1 rok od ukončenia školy za roky
2010 – 2013**

Tabuľka č. 18

Vysoká škola	rok 2010 v %		rok 2011 v %		rok 2012 v %		rok 2013 v %	
	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok
VEREJNÁ VŠ								
Vysoká škola výtvarných umení	1,25	0,00	1,05	0,00	1,10	0,00	3,18	0,00
Akadémia umení	1,55	0,00	3,51	0,50	2,27	0,50	5,42	1,53
Vysoká škola múzických umení	2,77	0,31	3,45	0,62	3,74	0,29	5,97	0,61
Slovenská technická univerzita	3,16	0,04	3,13	0,02	2,98	0,02	6,74	0,74
Univerzita Komenského	4,17	0,17	4,75	0,23	3,93	0,23	6,83	0,99
Ekonomická univerzita	5,59	0,22	7,81	0,48	4,79	0,17	8,69	1,51
Žilinská univerzita	8,37	0,65	8,05	0,67	4,21	0,08	10,11	1,62
Katolícka univerzita	7,36	1,48	5,04	0,86	5,57	0,00	10,36	2,32
Univerzita sv. Cyrila a Metoda	6,54	0,27	8,30	0,59	5,85	0,17	10,47	2,05
Univerzita Konštantína	9,09	0,69	8,60	1,08	6,93	0,35	11,86	2,47

Filozofa								
Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie	5,20	1,82	3,61	0,55	3,35	0,00	11,92	1,09
Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka	12,48	0,86	9,94	2,11	5,69	0,25	12,31	1,93
Univerzita Mateja Bela	7,90	0,53	6,91	0,48	7,28	0,21	12,32	2,30
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika	8,24	0,81	9,64	0,92	7,93	0,26	12,57	3,53
Trnavská univerzita	8,04	0,34	8,20	0,44	6,26	0,26	13,07	1,20
Vysoká škola	rok 2010		rok 2011		rok 2012		rok 2013	
	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok	Absolventi VŠ	UoZ dlhšie ako 1 rok
Technická univerzita Zvolen	8,85	0,89	9,68	0,99	8,71	0,22	13,17	3,97
Univerzita J. Selyeho	11,39	1,15	11,94	0,68	7,31	0,48	13,23	5,19
Technická univerzita Košice	7,65	0,17	9,10	0,60	7,65	0,30	13,66	3,22
Prešovská univerzita	11,43	0,98	11,86	1,67	8,36	0,17	14,34	4,23
Slovenská poľnohospodárska univerzita	10,13	0,31	9,49	0,42	8,50	0,09	14,98	3,22
ŠTÁTNA VŠ								
Akadémia policajného zboru	7,00	0,00	4,46	0,51	6,76	0,00	7,13	1,23

Slovenská zdravotnícka univerzita	5,46	0,63	12,27	1,06	7,85	0,00	9,80	2,39
SÚKROMNÁ VŠ								
Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety	n/a	n/a	n/a	n/a	4,91	1,27	8,41	2,57
Paneurópska vysoká škola	5,80	0,00	6,28	0,47	5,55	0,89	8,47	1,12
Vysoká škola medzinár. podnikania ISM Slovakia	20,00	12,96	12,50	10,53	9,81	1,47	9,84	4,79
Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy	8,85	0,00	11,06	1,79	4,22	0,00	12,05	2,70
Vysoká škola manažmentu	8,10	2,88	6,71	1,10	1,71	0,00	12,46	0,00
Vysoká škola v Sládkovičove	3,54	0,99	7,31	0,00	6,78	0,00	15,98	2,50
Stredoeurópska vysoká škola	6,67	1,54	11,47	1,18	9,48	1,50	16,07	4,62
Vysoká škola bezpečnostného manažerstva	9,27	3,91	11,75	3,08	7,63	0,00	18,48	4,87

**UPLATNENIE ABSOLVENTOV VŠ V ČR NA TRHU PRÁCE PODĽA VŠ
ZA ROKY 2015 - 2013**

Tabuľka č. 19

P.č.	Názov VŠ	% nezamestnaných		
		2015	2014	2013
1.	Academia Rerum Civilum VŠ politických a spoločenských vied, s.r.o.	4,50%	0,00%	3,00%
2.	Akademie múzických umění v Praze	2,77%	3,60%	2,10%
3.	Akademie Sting o.p.s.	9,90%	6,20%	4,00%
4.	Akademie výtvarných umění v Praze	18,60%	12,00%	4,80%
5.	Akcent College s.r.o.	0,00%	14,30%	-
6.	Anglo-americká VŠ, o.p.s.	0,00%	4,50%	0,00%
7.	Bankovní institut VŠ, a.s.	2,20%	3,30%	1,50%
8.	B.I.B.S. - VŠ	4,30%	0,00%	4,60%
9.	Cevro institut, z.ú.	4,10%	4,90%	3,40%
10.	Česká zemědělská univerzita v Praze	4,20%	4,10%	3,10%
11.	České vysoké učení technické v Praze	4,04%	3,00%	2,60%
12.	Evropský polytechnický institut, s.r.o.	11,70%	12,60%	3,70%
13.	Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s.	3,70%	0,00%	0,00%
14.	Janáčková akademie múzických umění v Brně	6,15%	3,10%	3,40%
15.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	7,30%	7,40%	7,40%
16.	Literární akademie (International art campus Prague, s.r.o.)	8,10%	4,20%	2,40%
17.	Masarykova univerzita	5,00%	5,40%	4,50%
18.	Mendelova univerzita v Brně	6,70%	10,70%	11,50%
19.	Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.	3,40%	2,60%	1,10%
20.	Moravská VŠ Olomouc, o.p.s.	5,60%	8,50%	14,50%
21.	Newton College, a.s.	23,30%	16,00%	3,80%
22.	Ostravská univerzita v Ostravě	7,50%	7,80%	6,40%
23.	Pražská VŠ psychosociálních studií, s.r.o.	0,00%	0,00%	0,00%

24.	Rašínova VŠ s.r.o.	-	8,50%	8,80%
25.	Slezská univerzita v Opavě	7,60%	9,20%	8,70%
26.	Soukromá VŠ ekonomická Znojmo, s.r.o.	9,00%	5,40%	4,80%
27.	Soukromá VŠ ekonomických studií, s.r.o.	3,30%	1,10%	1,40%
28.	Škoda Auto, a.s. VŠ	3,20%	2,90%	2,90%
29.	Technická univerzita v Liberci	5,30%	6,20%	8,20%
30.	Unicorn College s.r.o.	0,00%	0,00%	0,00%
31.	Univerzity of New York in Prague s.r.o.	5,30%	0,00%	0,00%
P.č.	Názov VŠ	% nezamestnaných		
		2015	2014	2013
32.	Univerzita Hradec Králové	7,00%	8,50%	6,50%
33.	Univerzita J.A.Komenského v Praze s.r.o.	2,50%	2,10%	1,30%
34.	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	3,90%	5,40%	5,60%
35.	Univerzita Karlova v Praze	2,60%	1,80%	2,10%
36.	Univerzita Palackého v Olomouci	4,30%	6,70%	4,00%
37.	Univerzita Pardubice	6,70%	10,10%	6,30%
38.	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíne	5,50%	7,70%	6,40%
39.	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	4,60%	6,00%	3,70%
40.	VŠ baňská - Technická univerzita Ostrava	5,50%	9,50%	8,50%
41.	VŠ ekonomická v Praze	2,70%	2,50%	1,50%
42.	VŠ ekonomie a managementu, o.p.s.	1,40%	1,40%	1,10%
43.	VŠ evropských a regionálních studií, o.p.s.	3,00%	7,40%	3,50%
44.	VŠ finanční a správní, a.s.	3,50%	4,20%	2,90%
45.	VŠ hotelová v Praze 8, spol. s r.o.	3,20%	4,40%	5,10%
46.	VŠ chemicko-technologická v Praze	3,40%	4,40%	1,80%
47.	VŠ Karla Engliš, a.s.	7,70%	8,80%	4,40%
48.	VŠ Karlovy Vary, o.p.s. (od 1.9.2016 patří pod VŠFS)	1,30%	3,10%	5,40%
49.	VŠ logistiky, o.p.s.	5,90%	10,20%	8,30%
50.	VŠ mezinárodních a veřejných vztahů Praha	1,50%	4,60%	1,00%

	o.p.s.			
51.	VŠ obchodní a hotelová s.r.o.	16,10%	20,70%	14,60%
52.	VŠ obchodní v Praze o.p.s.	8,10%	7,70%	5,90%
53.	VŠ podnikání a práva	5,30%	3,80%	0,00%
54.	VŠ podnikání, a.s.	3,90%	2,50%	4,10%
55.	VŠ polytechnická Jihlava	8,50%	15,00%	8,10%
56.	VŠ regionálního rozvoje, s.r.o.	0,00%	1,10%	2,30%
57.	VŠ sociálně správní, Institut celoživotního vzdělávání Havířov, o.p.s.	8,80%	6,10%	3,80%
58.	VŠ technická a ekonomická v Českých Budějovicích	5,90%	20,00%	19,70%
59.	VŠ tělesné výchovy a sportu Palestra, s.r.o.	9,50%	1,60%	3,40%
60.	VŠ umělecko-průmyslová	10,60%	4,40%	6,90%
61.	VŠ zdravotnická, o.p.s.	3,90%	2,10%	0,80%
62.	Vysoké učení technické v Brně	9,60%	6,10%	5,20%
63.	Západočeská univerzita v Plzni	3,80%	5,00%	3,00%
64.	Západoomoravská VŠ Třebíč, o.p.s.	16,50%	15,50%	6,90%

Zdroj: <http://www.vysokeskoly.com/uplatneni-absolventu/>

Záver

Na základe všetkých získaných údajov, vytvorených prehľadov a štatistických vyhodnotení, je potrebné sa zamyslieť nad tým, ako je možné docieľiť to, aby vedomosti, schopnosti a znalosti absolventov škôl viac zodpovedali požiadavkám trhu práce? Trendom posledných rokov je snaha tak na Slovensku ako aj v Čechách o väčšie prepojenie stredných a vysokých škôl s firmami – tzv. duálne vzdelávanie. Stredné ale aj vysoké školy by mali do výučby zapojiť čo najviac odborníkov

z praxe, pretože absolventi by sa viac mali zoznamovať s praxou a nie sa učiť iba teóriu, čo tvrdia aj zamestnávateľi.

Podľa prieskumov vyplýva, že zamestnávateľi uprednostňujú absolventov, ktorí už získali v priebehu štúdia pracovné skúsenosti, ideálne by bolo, aby to bolo v ich vlastnej firme či podniku, alebo aspoň v rovnakom odbore. Akákoľvek pracovná skúsenosť v priebehu štúdia je veľmi dôležitá. Nedostatok predchádzajúcej praxe však môže absolvent vykompenzovať výrazným záujmom o svoj odbor, záujmom pracovať

a ďalej sa vo svojom odbore aj vzdelávať. Okrem toho zamestnávateľa požadujú komunikáciu, flexibilitu či schopnosť tímovej práce. V humanitných, ale i v technických odboroch stúpa dôležitosť jazykových schopností.

Nezamestnanosť mladých zostáva i napriek zlepšeniu ekonomickej situácie v Európe vážnym problémom. Mladí ľudia vo veku od 18 do 30 rokov vnímajú previazanosť štúdia a praxe ako nedostatočnú. Mladí ľudia predstavujú našu budúcnosť. Situácia na trhu sa neustále mení, ale nezamestnanosť a nedostatočná motivácia tejto generácie má obrovské ekonomické a sociálne dopady na celý kontinent. Prognóza uplatniteľnosti vysokoškolákov vykonaná ministerstvom školstva v praxi v rokoch 2013 až 2023 upozorňuje, že nožnice medzi humanitnými a technickými odbormi sa čoraz viac roztvárajú. Ten nárast absolventov humanitných a spoločensko-vedných odborov je veľmi rýchly. Okrem toho už dnes počet absolventov vysokých škôl výrazne prevyšuje počet voľných pracovných miest a to aj z dôvodov, že väčšina absolventov stredných škôl pokračuje v štúdiu na vysokých školách a to hlavne na humanitných vysokých školách, ktoré sú v praxi horšie uplatniteľné ako vysoké školy s technickým vzdelaním. Štát musí vedieť motivovať študentov zostať pracovať vo

svojej krajine a neodchádzať do zahraničia napríklad umývať riad či predávať hamburgery, ale na druhej strane si musia študenti vedieť vyberať študijné odbory, ktoré majú a budú mať na trhu uplatnenie.

Zoznam použitej literatúry:

[1] BUGRI, Š, PRIBIŠOVÁ, E. *Základy ekonómie a ekonomiky pre sociálnych pracovníkov. II. vydanie.* Prešov: VŠZaSP – ÚSVaZ, 2011. ISBN 978-80-8132-008-8, EAN 9788081320088

[2] <https://euractiv.sk/kategoria/sekcie/vzdelanie/page/2/>

[3] <http://euractiv.cz/factsheet/obchod-a-export/nezamestnanost-mladych-v-ceske-republice-000125/>

[4] Štatistický úrad Slovenskej republiky. Dostupné na: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/education/about/>

[5] Český štatistický úrad. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/1-vzdelavani>

[6] Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy. Dostupné na: <http://skoly.ineko.sk/profily/>

[7] Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: dostupné na: http://www.upsvar.sk/statistiky.html?page_id=1247

[8]
http://www.upsvar.sk/statistiky/nezamestnanost-absolventi-statistiky.html?page_id=1252

[9] Úřad práce ČR: dostupné na:
<https://portal.mpsv.cz/sz/stat>

[10] Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR: dostupné na:
<https://www.employment.gov.sk/sk/pracazamestnanost/podpora-zamestnanosti/zaruka-mladych-ludi-sr/>

[11] Ministerstvo práce a sociálných vecí ČR: dostupné na:
<http://www.mpsv.cz/cs/10>

[12] Ústav informácií a prognóz školstva, dostupná na:
<http://www.rirs.iedu.sk/default.aspx>

[13]
https://www.czso.cz/csu/vykazy/vyberove_setreni_pracovnich_sil

[14]
<http://www.iz.sk/sk/projekty/vyberove-zistovanie-pracovnych-sil>

Kontakt na autorov:

doc. Ing. Štefan Bugri, MPH, Ph.D.
Vysoká škola Karla Engliša, a.s. Brno
e-mail: stefan.bugri@vske.cz

doc. Ing. Emília Pribišová, MPH, Ph.D.
Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. Bratislava
e-mail: pribisova@usvaz.sk

prof. ThDr. Ing. Jozef Kutarna, PhD.
Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. Bratislava
e-mail: jozef.kutarna@gmail.com